

Eva Tomášková

eva.tomaskova@law.muni.cz

Analýza účetních dokumentů

EZP

Účetní závěrka

- K poslednímu dni účetního období vykazují účetní jednotky tzv. řádnou účetní závěrku.
- Účetní závěrka musí podávat pravdivé informace o účetní jednotce, tj. musí zobrazovat skutečnou výši a strukturu majetku, závazků, vlastního kapitálu, finanční situaci a informovat o celkovém hospodaření za dané období.
- Účetní závěrku tvoří:
  - rozvaha (bilance),
  - výkaz zisku a ztráty (výsledovka) a
  - příloha vysvětlující a doplňující informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Příloha může obsahovat i přehled o peněžních tocích (výkaz CF) a přehled o změnách vlastního kapitálu.

Cíle účetních výkazů

- Poskytovat údaje pro potřeby finančního řízení vlastní společnosti
- Pro externí uživatele (investoři, věřitelé, obchodní partneři, zákazníci, stát, poradci, finanční analytici,...)
  - Poskytovat pravdivé informace o finanční pozici, o výkonnosti a efektivnosti, o změnách ve finanční pozici
  - Posoudit úroveň hospodaření managementu společnosti a zhodnotit, jak využil zdrojů, které mu byly svěřeny
  - Podobněji informovat zejména o struktuře zisku/ztráty

Základní pojmy

- výnosy
- náklady
- hospodářský výsledek
  - provozní, finanční, mimořádný
  - zisk, ztráta
- příjmy
- výdaje

- hmotný majetek - § 26 ZDP
- nehmotný majetek - § 32a
- odpis
  - Zákon o daních z příjmů - § 24:
    - *„Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů pro zjištění základu daně“*
  - Zákon o účetnictví - § 26:
    - *„odpisy majetku vyjadřují trvalé snížení jeho hodnoty“*

Rozvaha

- Obsahuje aktiva (majetek – dle stupně likvidity) a pasiva (zdroje krytí – dle vlastnictví)
- Stavová veličina – platná k datu vyhotovení
- Poskytuje informace o finanční pozici
- Neposkytuje však údaje o tom, jakou má společnost hodnotu
- Sumarizací všech transakcí společnosti zaznamenaných v jejím účetnictví

Rozvaha

- **Aktiva**
  - Vložené prostředky, které jsou výsledkem minulých událostí a které jí podle očekávání přinesou budoucí prospěch, budoucí užitek
  - Rozlišování brutto, korekce a netto
- **Závazky**
  - Současná povinnost společnosti postoupit své ekonomické prospěchy, a to v důsledku minulých událostí; jejich vyrovnání vyústí do snížení prostředků znázorňujících ekonomický prospěch
- **Vlastní kapitál**
  - Zbytková část vyplývající z rozdílu mezi aktivy a závazky

! Splní-li položka požadavky na vykázaní ve výkazu (např. je aktivem), automaticky požaduje současné uznání jiného, s ní souvztažného prvku (např. závazku nebo výnosu) !

! Důležitější ekonomická realita než právní forma – v případě, že dle právních předpisů nemůže být např. v rozvaze, nutno uvést v příloze !

Bilanční princip rozvahy

- Změny pouze v aktivech
  - u jednoho druhu aktiv dojde ke zvýšení, u jiného druhu aktiv dojde ke snížení
  - např. nákup kancelářských potřeb za hotové
- Změny pouze v pasivech
  - u jednoho druhu pasiv dojde ke zvýšení, u jiného druhu pasiv dojde ke snížení
  - např. úhrada závazku pomocí krátkodobého bankovního úvěru
- Zvýšení aktiv i pasiv
  - dojde k současnému zvýšení aktiv i pasiv
  - např. pořízení dlouhodobého majetku pomocí krátkodobého bankovního úvěru
- Snížení aktiv i pasiv
  - dojde k současnému snížení aktiv i pasiv
  - např. platba dodavateli peněžními prostředky v hotovosti

Výsledovka (VZZ)

- K vyjádření výsledku hospodaření (zisk/ztráta) na aktuální bázi
- Ke zhodnocení chování a postavení společnosti za danou časovou periodu i schopnosti jejích manažerů
- Vykazuje tokové veličiny
- Rozvedení jedné rozvahové položky (zisku/ztráty) za účetní období – provozní x finanční

- Výnos je spojen s: přírůstkem peněz, přírůstkem nepeněžního aktiva nebo se snížením či zánikem závazku
- Náklad je spojen s: úbytkem peněz, úbytkem nepeněžního aktiva, se vznikem závazku

Výkaz CF

- zobrazuje přehled toku příjmů a výdajů peněžních prostředků
- peněžními prostředky = peníze v hotovosti a peněžní prostředky na účtu
- peněžní tok představuje přírůstky a úbytky peněžních prostředků za určité časové období
- peněžní prostředky se dělí do tří oblastí:
  - provozní,
  - finanční a
  - investiční.

Vzájemné vazby

Přehled o peněžních tocích (cash flow)			Rozvaha			Výkaz zisku a ztráty	
počáteční stav peněžních prostředků	výdaje		aktiva	pasiva		náklady	výnosy
příjmy	konečný zůstatek peněžních prostředků	↔	Oběžná aktiva - z toho: peněžní prostředky	Vlastní kapitál - z toho: zisk (ztráta)	↔	zisk (ztráta)	

Analýza účetních výkazů

- horizontální
  - porovnání v čase
- vertikální
  - stupňovitý rozbor jednotlivých složek

Poměrové ukazatele

- Člení se na:
  - Ukazatele rentability
  - Ukazatele aktivity
  - Ukazatele zadluženosti
  - Ukazatele platební bilance

Ukazatelé rentability

- **Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE)**

$ROE = \text{HV po zdanění} / \text{Vlastní kapitál}$

Důležité pro vlastníky, protože vytvořený zisk posuzují jako výdělek z kapitálu, který do podniku vložili.

Úroveň ROE měla být vyšší než investice bez rizika

- **Ukazatel rentability aktiv z HV po zdanění (ROA)**

$ROA = \text{HV po zdanění} / \text{Aktiva}$

poměřuje zisk s celkovými aktivy investovanými bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financovány, což umožňuje porovnávat podniky s rozdílnou strukturou vlastního kapitálu a cizích zdrojů ve stejném odvětví.

Ukazatelé aktivity

- **Ukazatel obratu zásob**

Doba obratu zásob = $\text{Zásoby} / \text{Denní tržby}$

tento ukazatel je indikátorem likvidity a je vhodné jej mít co nejnižší

- **Ukazatel doby obratu pohledávek**

Doba obratu pohledávek = $\text{krátkodobé pohledávky} / \text{Denní tržby}$

Ukazatelé zadluženosti

- **Ukazatel míry celkové zadluženosti (Ukazatel věřitelského rizika)**

Míra celkové zadluženosti = $\text{Cizí zdroje} / \text{Aktiva}$

- **Ukazatel míry zadluženosti vlastního kapitálu**

Míra zadluženosti VK = $\text{Cizí zdroje} / \text{Vlastní kapitál}$

Ukazatelé platební schopnosti

- **Ukazatel likvidity prvního stupně (cash ratio)**

běžná likvidita = oběžná likvidní aktiva / krátkodobá pasiva

Hodnota ukazatele by se měla pohybovat alespoň kolem 0,2.

- **Ukazatel likvidity druhého stupně (quick ratio)**

krátkodobá likvidita = (likvidní aktiva + krátkodobé pohledávky) / krátkodobá pasiva

Hodnota ukazatele by se měla pohybovat alespoň kolem 1 (pravidlo, čím vyšší, tím lepší platí pouze pro věřitele, manažeri a vlastníci přicházejí o výnos z rentabilnějších investic). Porovnávat s dlouhodobou likviditou

- **Ukazatel likvidity třetího stupně (current ratio)**

dlouhodobá likvidita = (likvidní aktiva + krátkodobé pohledávky + zásoby) / krátkodobá pasiva

Za optimální je považována hodnota 2. Ukazatel je ovlivněn strukturou a likvidností jednotlivých druhů aktiv.

Příloha

- nikde stanoven přesný formát přílohy
- postupovat řádek po řádku jednotlivého výkazu
- může být sestavena v plném nebo zkráceném rozsahu
  - Zkrácený rozsah mohou využít malé a mikro účetní jednotky, které nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem – tyto jednotky uvádějí jen údaje v § 39 Vyhlášky č. 500/2002 Sb.
  - ostatní jednotky sestavují přílohu v plném rozsahu, např. uvést informaci o navrhovaném rozdělení zisku nebo vypořádání ztráty
  - Pokud by však informace o členění tržeb, resp. jejich uvedení v příloze vedlo k vážnému poškození firmy, nemusí je účetní jednotka uvést, ale musí informovat o vynechání těchto údajů v příloze (např. udržení obchodního tajemství nebo ochrana před konkurencí)

Příloha k účetní závěrce od roku 2016

§39 Vyhlášky č. 500/2002 Sb.

- **informace podle § 18 odst. 3 ZÚ** (tedy obchodní firmu, sídlo, IČ, údaje o zápisu do rejstříku, právní formu, informace o likvidaci, předmět podnikání nebo činnosti, rozvahový den, okamžik sestavení účetní závěrky),
- **informace o použitých obecných účetních zásadách**, metodách a odchylkách,
- **informace o použitém oceňovacím modelu** a technice při ocenění reálnou hodnotou,
- **výše závazkových vztahů** s dobou splatnosti delší než 5 let,
- **výše závazkových vztahů krytých zárukami**,
- **výše záloh, závdavků, zápůjček a úvěrů** poskytnutých členům řídicích, kontrolních a případně správních orgánů, s uvedením podrobných informací o těchto transakcích,
- **výše a povaha položek výnosů a nákladů**, které jsou mimořádné svým objemem nebo původem,
- **celková výše závazkových vztahů**, podmíněných závazkových vztahů a poskytnutých věcných záruk (zvláště se uvádějí penzijní závazky a závazky vůči konsolidačnímu celku),
- **průměrný přepočtený počet zaměstnanců**.

Odpisy

- opotřebení dlouhodobého majetku, a to během jednoho roku. Proto je možné vidět odpisovou položku ve výkazech pouze v jednom daném roce.

Druhy odpisů

- Účetní - stanoví se je účetní jednotka sama, podle toho jak dlouho předpokládá používání dlouhodobého majetku – odpisový plán je součástí vnitřní směrnice účetní jednotky)
- Jedná se tedy o odhad částky, která co nejpřesněji vyjadřuje rozložení výnosů, které toto aktivum do podniku přináší. Tím se naplňuje princip přiřazení nákladů souvisejícím výnosům

Druhy odpisů

- Daňové – tyto odpisy a jejich výčet stanovuje zákon a daních z příjmu
  - Rovnoměrně a nebo zrychleně pro hmotný majetek
  - Časový odpis pro nehmotný majetek

Daňové nebo účetní

- Účetní jednotky mnohdy pro zjednodušení považují za účetní odpisy dlouhodobého majetku odpisy daňové, tj. účtují o odpisech zjišťovaných pro účely stanovení daňového základu.
- Takto zjištěné odpisy však nevyjadřují skutečné opotřebení majetku v procesu podnikání, tímto chybným odpisováním majetku pak může dojít k porušení zásady věrného zobrazení skutečnosti.

Oprávky

- jsou souhrnem všech odpisů za celou dobu, po kterou se odepisovalo, čili od data, kdy byl majetek zařazen do účetní evidence.

Brutto, korekce, Netto

- **Brutto** - je původní hodnota, kterou měl dlouhodobý majetek v době svého pořízení.
- **Korekce** jsou veškerá ponížení této hodnoty majetku na tzv. čistou (netto) hodnotu. Hodnota dlouhodobého majetku může být snížena jeho odpisy, ale může jít také o opravné položky.
- **Netto** je tedy ve výsledku tzv. čistá hodnota, což znamená současná hodnota dlouhodobého majetku po odečtení jeho opotřebení

Úkol

- Zhodnoťte, zda příloha k účetní závěrce vybraného obchodního závodu obsahuje všechna kritéria
- Zajímavosti plynoucí z přílohy

1. Případová studie

- Analýza účetních dokumentů vybraných společností
  - Každá skupinka si vybere 2 podniky působící v odlišném prostředí
  - Prezentace cca 5 min na příštím cvičení!
  - Odevzdání případové studie do odevzdávnice nejpozději 1 den před prezentací!

Děkuji za Vaši pozornost. 😊

